

ETKİLİ ÖĞRETİM TEKNİKLERİ - II

- Etkili Öğretim Teknikleri

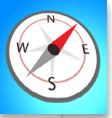

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

ATA-AÖF

ÖĞRENME
VE ÖĞRETME
TEKNİKLERİ

Doç. Dr.
Ali Osman
ENGİN

- Bu üniteyi çalıştıktan sonra;
- Öğretim süreçleri ile ilgili bilgi sahibi olabilecek,
- Çocukların gelişim süreçlerine uygun öğretim tekniklerini tanıyabilecek,
- Etkili öğretim tekniklerini eğitim ve öğretim etkinliklerinin plânlanıp uygulanmasında doğru bir şekilde belirleyip kullanabilecek,
- Etkili öğretim tekniklerini çocukların bireysel öğrenme özellikleri doğrultusunda değerlendirebileceksiniz.

ÜNİTE
12

GİRİŞ

Etkili öğretim, anlamlı ve daha kalıcı ve izli öğrenmeyi gerçekleştirmeyi hedefe almıştır. İşin bilgi ve beceri temeli devamlı değişmektedir. Bilindiği gibi geleneksel anlayışta bilginin doğasında; bilgi ilerde kullanılmak için öğreniliyordu. Ancak çağdaş ve modern anlayışta ise bilgi, daha yeni ve güncelin bilgisini üretmek için öğrenilir. Her iki anlayış arasında önemli farklar bulunmaktadır. Birincisinde daha durağanlık ve ikinci anlayışta ise daha ilerlemecilik ve tekamül adına gelişim söz konusudur. Diğer yandan yeni eğitim ve öğretim teknolojileri ile ilgili gelişmelerde, aynı şekilde eğitim ve öğretim adına önemli belirleyicilerdir.

Geçmişte, günümüzde ve gelecekte mutlak ve değişmez doğrunun bilgisine henüz ulaşamamıştır. Öyleyse içerisinde bulunduğumuz zaman itibarıyla bilgi görecelidir. Her an değişebilir. O zaman öğrenmenin öğrenilmiş olması daha gerekli ve önemlidir.

Eğitim programlarının;

- Hedefler
- İçerik
- Öğretme öğrenme yaşantıları
- Ölçme ve değerlendirme bölümleri vardır.

Öğrenme ve öğretme yaşantılarının en can alıcı boyutu, strateji, yöntem ve tekniğe işaret etmektedir. Burası eğitim programlarının en gizemli ve hareketli boyutunu ifade eder. Çünkü eğitim ve öğretim programına katılan bireylerin öğrenmeleri kendi yeterlikleri ile sınırlıdır. Öğrenme hızları, öğrenme stratejileri, hazır bulunuşluk düzeyleri v.s. alabildiğine farklılık göstermektedir. Her bir öğrencinin hem kalıtsal miras olarak doğumla getirdikleri ve çevresel uyarıcı faktörler hiçbir zaman tıpa tıp birbirlerinin aynısı değildir. Dolayısıyla edinilen ve edinilecek öğrenmelerde birbirlerinde farklı olacaktır. Kısacası her açıdan bireysel farklılıklar her zaman ön plândadır.

Her öğrenci, aızıyla-çoğuyla, öğrenme gücüğü olanıyla-kolay öğreneniyle; eşsiz, benzersiz ve orijinal birer varlıktır. Öğrencilerin ilgileri, istekleri, motivasyon düzeyleri, algılamaları, hızları farklıdır. Onun için uygun öğretim strateji, yöntem ve tekniğini hazırlamak oldukça karmaşık bir iştir. Tarım toplum yapısından sanayi ve bilişim toplum yapılarına geçilirken, insanların eğitim ve öğretim sosyal kurumundan beklenti ve talepleri de artmış ve çeşitlenmiştir. Eğitim ve öğretim hizmetleriyle bu gitgide artan taleplerin karşılanması amaç edinilir. Hazırlanacak eğitim ve öğretim plânlarıyla bireylerin ve toplumda toplumların talep, beklenti ve çoğalan ihtiyaçlarının karşılanmasına çalışılırken, önceden çok geniş ölçekli ihtiyaç analizlerinin yapılmış olması gerekir. Bu analizler yapılırken eğitim bilimi araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanılması sürecin doğasını oluşturur.

Öğretim tekniği, öğretim yönteminin işleyiş biçimidir. Öğretim yöntemi ise, öğretim Stratejisinin işleyiş biçimidir.

ETKİLİ ÖĞRETİM TEKNİKLERİ

Bir önceki ünite de etkili öğretim tekniklerini başlangıçtan itibaren anlatmaya başlamıştık. Etkili öğretim tekniklerinin tamamını bir ünite de verme şansımız olmadığından, geriye kalanları da bu ünite de işleyeceğiz.

- Arkası yarın öğretim tekniği
- Öykü oluşturma öğretim tekniği
- Görüş geliştirme öğretim tekniği
- Zihin haritası öğretim tekniği
- Karar verme öğretim tekniği

- e)Kavram haritası öğretim tekniği
- f)Balık kılıcı öğretim tekniği
- g)Beyin eseri öğretim tekniği
- ğ)Konuşma halkası öğretim tekniği
- h)Deney öğretim tekniği
- ı)Eylem araştırma öğretim tekniği
- i)Misafir konuşmacılar ve panel öğretim tekniği
- j)Çember öğretim tekniği
- k)Diyalog öğretim tekniği
- l)Forum öğretim tekniği
- m)Komite görüşmesi öğretim tekniği
- n)Sunu öğretim tekniği
- o)Sempozyum öğretim tekniği
- ö)Şiir yazma öğretim tekniği
- p)Konferans öğretim tekniği
- r)Mektup telgraf oyunu öğretim tekniği
- s)Doğru mu yanlış mı? Öğretim tekniği
- ş)Zıt panel öğretim tekniği
- t)Münazara öğretim tekniği
- u)Açık oturum öğretim tekniği
- ü)Sokratik tartışma öğretim tekniği
- v)Sokrat semineri öğretim tekniği
- y)Workshop öğretim tekniği
- z)Problem çözme öğretim tekniği
- a1)Gösterme öğretim tekniği
- b1)Yaptırma öğretim tekniği
- c1)Demonstrasyon öğretim tekniği
- d1)Dramatizasyon öğretim tekniği

a)Arkası Yarın Öğretim Tekniği: Arkası yarın öğretim tekniği öğrencilerin öngörülerini ve yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik organize edilmektedir. Öğretmenin rolü gereği okuduğu hikâyeyi belirlediği bir yerde durdurur. Arkasında hikâyenin oradan sonrasının nasıl olacağı ile ilgili öğrencilerin tahminlerine başvurur. Öğrencilerin tahmini görüşleri istenirse tahtaya da yazılabilir. Görüşler ve tahminler alındıktan sonra öğretmen hikâyeyi okumaya devam eder ve verilen öngörülerle karşılaştırmalar yapılır. Bu yolla öğrencileri tahmin ve yordama kapasiteleri geliştirilmeye çalışılır.

b)Öykü Oluşturma Öğretim Tekniği: Bu öğretim tekniği kullanılırken, herhangi bir sorunla ilgili olarak öğrencilerin gruplar hâlinde bir araya gelmeleri sağlanır. Yazma becerilerini de geliştirmesini sağlayan bu teknik yoluyla olay ve olguların; giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi beceriler üzerinde durulur. Öykünün oluşturulması sürecinde; verilen kelime ve cümleler, fotoğraflar, yazılı ve görsel medyadaki haberler, karikatürler kullanılabilir. Ya da yarım bırakılan öykülerin tamamlanması istenebilir. Uygulama

Eğitim ve öğretim etkinlikleri, örgün boyutuyla plânlı ve programlıdır.

grupların oluşturulması ve sonrada öyküyü oluşturma unsurları veya tamamı verilmeyen öykü sınıfa sunulur.

c) Görüş Geliştirme Öğretim Tekniği: Özellikle eleştirel düşünme becerilerinde olduğu gibi, öğrencilerin düşüncelerinin tüm boyutları arasındaki tezatların ortadan kaldırılmasını sağlamak için kullanılan bir öğretim tekniğidir. Teknik uygulanırken, verilen sorunu çözüm yolları ile ilgili düşünce ve görüşler belirlenmeye çalışılır. Öğrencilerin; kuantum, metabilşsel, yaratıcı, eleştirel düşünme, başkalarının düşüncelerine de saygı duyarak; gerçekliklerin sadece kendi düşüncesinde değil, başkalarının düşüncelerinde de olma ihtimalini benimseme, hoşgörölü olabilme, etkili ve sağlıklı iletişim ilkelerine uyma gibi yeterlik ve becerilerin geliştirilmesi hedeflenir. Sonuçta daha yeni ve orijinal düşünceler ortaya çıkabilir.

ç) Zihin Haritası Öğretim Tekniği: Kavramlar arasında ilişkiler kurularak organize edilen bir öğretim tekniğidir. T. Buzan tarafından geliştirilmiştir. Önce bir kavram oluşturulur (ahlâk, iyilik, para gibi). Seçilen kavram veya kavramlarla ilgili zihinde çağrışım yapan kelimeler belirlenir. Daha sonra bu çağrışım yapan kelimelerle verilen kavramlar ilişkilendirilir. Kavram haritasında farklıdır. Kavram haritası nesneldir ve zihin haritası daha öznelidir.

d) Karar Verme Öğretim Tekniği: Toplumsal sorunların çözümü için en fazla kullanılabilecek bir tekniktir. İçerik ve hedef olarak sosyal bilimlerin öğretiminde etkilidir. Önce problemin farkına varılır. Problem tanımlaması yapılır. Artısıyla ve eksisiyle problemin çözümü için alternatifler belirlenmeye çalışılır. Seçenekler ayrı ayrı değerlendirilir. Verilen kararlardan birisinin uygulanmasıyla ilgili plânlama yapılır. Ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilir.

e) Kavram Haritası Öğretim Tekniği: Buluş öğretim stratejisini geliştiren Bruner' e göre kavramlar düşünce hayatımızda önemlidir. Çünkü kavramlarla düşünürüz. Aynı şekilde Bloom da bilişsel öğrenmeleri kavramlarla başlatır. Öğretimde kavramların tanımları tam olarak anlaşılmadan sonraki öğrenme basamaklarına geçilemez. Kavramların toplum hayatında da çok önemli ve kontrol edici görevleri vardır. Toplumsal kültürü dejenere etmek isteyenler, toplumun değerler sistemini yansıtan kavramlarla oynarlar. Kavramların bilimsel, felsefi ve sanatsal açılarından anlamları vardır. Kavramlar sahip oldukları mesajlarla beraber düşünüldüklerinde yerlerine otururlar. Öğrenme kavramlarla başlar. Dolayısıyla anlamlı öğrenmelerde kavram haritaları çok önemlidir. Kavram öğretimi eğitimin genel ilkeleri doğrultusunda; basitten karmaşığa, kolaydan zora, yakından uzağa, somuttan soyuta birbirinin önkoşulu olacak şekilde yürütülür. Kavramlar belirlenirken tümevarım ve tümdengelim yöntemi kullanılır. Örümcek kavram haritasında ortada bir ana kavram olur ve onun etrafında da tali kavramlar yerleştirilir. Zincir kavram haritasında; genel ve asıl bir kavram, ondan kapsamı daha küçük bir kavram, sınıflama, uzmanlık alanlarıyla ilgili kavramlar yer alır. Hiyerarşik bir kavram haritasında, taksonomik bir yaklaşım söz konusudur. Bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirmede olduğu gibi.

f) Balık Kılçığı Öğretim Tekniği: Balık kılçığı kavram haritasında, ortada bir ana omurga ve ondan çıkan kılçıklara yer verilir. Kılçıkların her birisi bir kavrama karşılık gelecek şekilde ilintili kavramlar belirlenebilir.

Sınıfta öğrenme ve öğretme süreci çalışırken, öğrencilerin cesaretlendirilmeleri ve kendi görüş ve düşüncelerini ortaya koyabilmeleri teşvik edilmelidir.

g)Beyin Eseri Öğretim Tekniği: Beyin fırtınasına benzer bir öğretim tekniğidir. Öğrencilerin bireysel ve grup olarak fikir geliştirmelerini merkeze alır. Öğrencilerin hepsinin bu sürece katılımı sağlanır. Eğitim yılının başında öğrencilerin uymaları gereken kurallarla ilgili olarak bu teknik kullanılır. Öğrencilerde önkoşul öğrenmeler yeterli olmalıdır. Bir konu ve sorun ele alınarak sınıf 6-7 kişilik gruplara ayrılır. Her öğrenciye bir konunun farklı yönleriyle ilgili üç kart verilir. Öğrenciler görüşlerini yazarak kartları masanın üzerine koyar. Daha sonra her öğrenci sırayla bir kart çeker ve onu sınıfa okur. Sonra herkesin göreceği şekilde sıranın üzerine koyar. Benzer fikirler gruplanır. Tüm gruplar görüşleri okuduktan sonra, görüşler sınıfla paylaşılır ve tahtaya yazılır. Öğrenci görüşleri eleştirilmemelidir.

ğ)Konuşma Halkası Öğretim Tekniği: Duyuşsal öğrenme alanında farkları görme, farklılıklara saygı duyma hedefine yönelik olarak kullanılır. Bu tekniğin esası başkasının yerine kendisini koyarak onun gibi düşünmesini ifade eder. Empati yapmayı öğretir. Öğrencilere gerçek bir yaşam öyküsü üzerinde çalışılır. Öğrencilere, film, drama, resim dizisi, masal gibi etkinlik öğrencilere sunulur. Sonra öğrencilerin kendilerini sunulan olayla veya konuyla ilgili şahısların yerine koyarak düşünmeleri sağlanır.

Aşağıdaki işlem sırası takip edilir. Öğrencileri çember şeklinde sınıfa yerleştirin. Tekniğin kullanılmasında uyulacak kuralları tahtaya yazın. (Söz sırası gelmeden konuşulmayacak, kimse kimseye gülmeyecek. Alaya alma olmayacak. Arkadaşların yüzüne bakılarak konuşulacak. Söylenenler dikkatle dinlenecek. Görüşlerde gerekçeler belirtilecek ve kibar davranılacak gibi). Yakın arkadaşlar yan yana oturmayacak. Kız erkek ayırımı yapılmayacak. Karışık oturmaya özen gösterilecek. Konuşma sırasını belirten bir araç belirleyin. Konuşmayı başlatacak etkinliği veya olayı sınıfa sunun. Anlaşıldığından emin olun. Konuşma sırasını belirten nesneyi konuşmayı başlatacak öğrenciye verin. Seçilen, anlatılan öykü, olay ve konuyla ilgili öğretmenin hazırladığı soruları tek tek herkese sorun (bu öyküdeki kişi neler hissediyor? Duyguları nelerdir? Bu kişi ne düşünmüştür? Siz böyle bir durumla karşı karşıya kaldınız mı? Siz ne düşündünüz? Neler hissettiniz? Gibi). Konuşmak istemeyen öğrencileri başlangıçta es geçin, ancak daha sonra yeniden onlara da fırsat verin. Tüm sorular ve yanıtlar bittikten sonra siz de öğretmen olarak kendi görüşlerinizi belirtin. Söylenenleri hedefler doğrultusunda özetleyin. Sınıfa minnettarlığınızı belirtin.

h)Deney Öğretim Tekniği: Deney tekniği gözleme benzemektedir ancak kontrollü yapılmaktadır. Yapay ortamlarda aynı kontrollü gözlem defalarca tekrarlanabilir. Psikomotor becerilerin geliştirilmesi ve doğrudan deneyim kazanılması amaçlanır. Araştırmacı sürecin içerisinde olduğu için duruma müdahil olabilir. Bilinmeyen bir şeyi bulmak, bir ilkeyi veya bir varsayımı sınamak olarak ifade edilebilir. Önceden hazırlanan bir plân çerçevesinde yapılır. Deneyin konusu, amacı, kim tarafından yapılacağı, ne zaman yapılacağı, kullanılacak araç ve gereçler, deneyin nasıl yapılacağı, öğrencilerin yapacağı yardım ve etkinlikler, sonucun yazılması ve değerlendirilmesi gibi aşamaları vardır.

ı)Eylem Araştırma Öğretim Tekniği: Sistematik problem çözme ve bilimsel araştırma süreçlerinin öğretilmesi hedeflenmektedir. Eylem araştırma öğretim

yöntemi; örnek olay, deney, araştırma veya görüşme formu temelli çalışmalarda da ele alınabilir. Bu sayede öğrenciler, doğru soruların nasıl yapılandırılarak sorulacağı, nasıl veri toplanabileceğini, sonuçların nasıl raporlaştırılıp tablolastırılacağı ve bulguların nasıl ifade edileceği gibi becerileri öğrenirler. Bu öğretim tekniği; öğrenciler için anlamlı bir problemin seçimi, öğrencilerin önkoşul öğrenmelere sahip olmaları, Problemin daha objektif anlatılması için sınıfa misafir konuşmacı getirilmesi, öğrencilere araştırma sürecinin öğretilmesi, projelerin kubaşık gruplar ya da sınıfın tamamını kapsayacak şekilde yapılandırılması, öğrencilerin araştırmaya teşvik edilmesi, öğretmenin rehber konumunda olması ve sonuç raporunun sözlü veya yazılı olarak hazırlanıp sunulması gibi aşamalar ve ilkeler bu öğretim tekniğinin temelini oluşturmaktadır.

i) Misafir Konuşmacılar ve Panel Öğretim Tekniği: Sınıf ortamına misafir konuşmacıların davet edilmesi ve getirilmesi (kollegyum), yerine başka benzerini koyamayacağımız bir eğitim ve öğretim fırsatı yaratabilir. Misafir konuşmacılar özel uzmanlık alanlarıyla daha fazla ilgi uyandırmaktadır. Sınıf ortamında öğrenilenlerin gerçek hayatla ilişkilendirilip öğrenmelerin daha kalıcı ve izli olması sağlanır. Sınıf içerisinde her zaman olandan farklı bir şahsın olması, mevcut sınıf ve artı bir farklılık öğrencilerin dikkatini çekecek ve öğrenme motivasyonu canlı tutacaktır. Seçilen misafirin çeşitli açılardan rol model olabilecek donanım ve tecrübi bilgiye sahip olması beklenir. Tartışma konusu ile ilgili alan uzmanlarından oluşan bir panel şeklinde de uygulanabilir. Panelistler kendi aralarında konuyu tartışır ve panel sonunda öğrencilerden gelebilecek soruları cevaplarlar. Bu öğretim tekniğinin başarılı geçmesi için;

- İyi bir hazırlık ve plânlama gerekir. Aksi hâlde zaman kaybı yaşanabilir.
- Konuşmacılara sununun amacı ve öğrencilerin neler öğrenmelerinin plânlandığı anlatılmalıdır.
- Konuşma veya panelin işleyiş programı ve formatı hakkında açıklama yapılmalıdır.
- Misafirin özelliklerine dikkat edilmelidir.
- Konuşmacılara destek verilmeli ve öğrenci özelliklerine yer verilmelidir. Konuşmacının ihtiyaçları karşılanır.
- Öğrencilerde hazırlık yaparak gerekebilecek iletişim sağlayabilirler.
- Sunular kısa tutulabilir ve eğer konu bitmez ise başka bir zamana randevu verilebilir.

j) Çember Öğretim Tekniği: Öğrenme kazanımının en azından kavrama düzeyinde olması durumunda kullanılabilir. Öğrencilerin giriş davranışları ve tartışma için hazırlıklı olması gerekir. Tartışmayı yönetecek lider seçildikten sonra 10-15 öğrenciden oluşan bir çember düzeni oluşturulur. Tartışma sürecinde öğrencilerin görüşlerini kaydedecek bir sekreter belirlenir. Önceden seçilen konu ile ilgili sorular her öğrenciye sorulur ve verilen öğrenci cevapları kaydedilir. Bir seferde her öğrenciye eşit ve 1-2 dakika süre verilir. Eğer doğruya yakın değer de cevap bulunamazsa ipuçları verilerek süreç yeniden organize edilebilir.

k) Diyalog Öğretim Tekniği: Bu teknikte hayatta var olan örneklerden hareketle öğrenciler arasında bir konunun, kurumsal yapının tarafları olarak

Sınıf ortamına misafir konuşmacıların davet edilmesi, öğrencilerin kendi öğretmenleri ile davetli arasında bir kıyaslama yapmalarını da beraberinde getirir.

üstlenecekleri roller çerçevesinde bir birlerine yöneltecekleri sorulara cevaplar verilmeye çalışılır. Örneğin bir öğrenci veya öğretmen muhtar olur ve bir öğrenci de muhtarın statü ve rollerini sorularla öğrenmeye çalışır. Böylece muhtarın görevleri sınıfa sunulmuş olur.

l)Forum Öğretim Tekniği: Bu bir sözel iletişim türüdür. Herhangi bir konuyla ilgili farklı görüşlere sahip olan öğrencilerin tartışarak görüşlerini ortaya koymalarını sağlar. Maksat bir sonuca varmaktır. Yöneticinin usta olması başarıyı artıracaktır. Hem konuşmacıların ve hem de izleyici kitlenin yönetilmesi söz konusudur. Yönetici sonunda özet yapar.

m)Komite Görüşmesi Öğretim Tekniği: Uzman kişilerden oluşan bir grubun belirli bir konuyu araştırıp inceledikten sonra daha üst bir kurula rapor olarak sunmalarından oluşan bir tekniktir. Temelde bir konuşma türüdür.

n)Sunu Öğretim Tekniği: (Brifing) İlgili kurula veya ekibe çeşitli konularda bilgi vermeyi amaç edinir. Eğitim ortamlarında da kullanılabilir.

o)Sempozyum Öğretim Tekniği: Çok kalabalık olmayan bir konuşmacı grubun dinleyici bir kitle önünde bilimsel, sanatsal ve düşünsel konuda önceden belirlenmiş konuşmalar yapılmasıdır. Sınıf ortamında öğrenciler hazırlayacakları bildirileri sunarak diğer öğrencilerden gelecek soruları cevaplandırır.

ö)Şiir Yazma Öğretim Tekniği: Sınıfta öğrenci grupları oluşturulur ve verilen bir konuda her öğrencinin bir dize yazması istenir. Şiirin tamamlanmasından sonra grup sayısı kadar şiir sınıfa sunulur. Şiirlerde konu alanı bilgilerine yer verileceğinden bilgilendiricidir.

p)Konferans Öğretim Tekniği: Bir konuşma türüdür ve çeşitli konularda bilgilendirici konuşmaların ve sunuların yapıldığı bir öğretim tekniğidir. Konuşmacı ortaya çıkan bir ihtiyacın giderilmesine katkı sağlayabilecek düzeyde donanımlı olmalıdır. Öğrenciler hatibe sorular sorabilirler. Öğrencilerden önceden soru hazırlamaları istenebilir.

r)Mektup Telgraf Oyunu Öğretim Tekniği: Sınıf 6-8 kişiden oluşan gruplara ayrılır ve belirlenen bir konuya ilgili olarak birbirlerine sorular yazarlar ve cevaplarını alırlar. Cevaplar sınıfa sesli okunur ve sınıfça değerlendirilir.

s)Doğru mu Yanlı mı Öğretim Tekniği: Ders olarak işlenen bir konuda kartlara doğru ve yanlış ifadeler yazılarak sınıfa dağıtılır. Kartı alanlar kartlarda yazılı olanların doğruluğunu veya yanlışlığını gerekçeleriyle anlatır. Daha sonra soru sınıfça tartışılır ve karar verilir.

ş)Zıt Panel Öğretim Tekniği: Panel konusu ile ilgili temel ilke, kavram ve genellemelerin öğrenciler tarafından çok iyi bilinmelidir. Kazandırılmak istenen hedef davranış en az kavrama basamağında olmalıdır. Panel yöneticisi belirlendikten sonra sınıf ikiye bölünmeli ve her bölüm kendi içerisinde 2,3,4 kişilik gruplara ayırır. Biri soru diğeri yanıt grubudur. Tartışılacak sorun sınıfa sunulduktan sonra süreç çalışır ve soru grubu soruları sorar ve cevap grubu da cevap verir.

t)Münazara Öğretim Tekniği: Münazara öğretim tekniği iki tartışma grubunun bir sorun veya konuyla ilgili iki farklı görüşü tartışma şeklinde uygulanır. Öğrenme öğretme ortamında sık sık kullanılan bir tekniktir. Seçilen münazara konusu ile ilgili savunulan görüşler doğruluk veya yanlışlık açısından kıyaslanmaz.

Yapılan münazaralarda savunulan görüşün göreceli de olsa doğruluğu üzerinde durulmaz. Sadece tarafların tutarlı ve mantıklı savunmaları önemlidir.

Savunucular ne olursa olsun kendi görüşlerini kararlılıkla, gerekli destekleyici faktörlerle inandırıcı bir şekilde savunmaları yönüyle değerlendirilirler. Sonuçta hakem grubunun değerlendirmesi açıklanır ve kararlı ve tutarlı savunma yapan grup kazanır.

u) Açık Oturum Öğretim Tekniği: Bu teknik, sözel bir iletişim türü olup, farklı görüşleri olan bir grup üyelerinin konu ile ilgili görüşlerini bir yönetici başkan gözetiminde diğer izleyici kitle veya öğrenci önünde tartışmalarıyla gerçekleşir.

ü) Sokratik Tartışma Öğretim Tekniği: Kavrama ve daha üst basamaklardaki davranışların kazandırılmasına dönük olarak kullanılır. Alaycı (ironi) ve doğurtmacı (meautik) olmak üzere iki kullanım şekli bulunur. Öğrenciler tarafından çok iyi bilindiği düşünülen bir konu yeniden gündeme getirilir ve yeniden üzerinde tartışılır. İlke: “bildiğim tek bir şey var oda hiçbir şey bilmediğim” dir. Ironi tarzı uygulanırken öğrencilerin çok iyi bildikleri düşünülen bir konu gündeme getirilir. Öğrencilerin konu hakkında bildiklerinin güvenli olamayabileceğini hatırlatma esası güdülür. Sorular da o tarzda düzenlenir. Tümdengelim yöntemi uygulanır. Meautik formda ise; konu hakkında giriş sağlayan sorular yoluyla öğrencilerin görüşlerine başvurulur. Doğru önermeler ve genellemeler onlara buldurulmaya çalışılır. Bu uygulama doğru önerme ve genellemelere ulaşıncaya kadar sürdürülür. Bilgi öğrencilere buldurulur. Buradaki temel ilke de; “doğuştan tüm bilgiler insan aklında vardır” şeklindedir.

v) Sokrat Semineri Öğretim Tekniği: Burada da Sokratik tartışmanın temelde olduğu söylenebilir. Analiz basamağındaki davranışların kazandırılmasında oldukça etkilidir. Seçilen konu ile ilgili olarak öğrencilerin herhangi bir ön çalışması ve bilgisi yoktur ve eğer ortada bir metin varsa, oradaki temel düşünce ve fikirleri öğrencilerin bulması istenir. Seminer yöneticisinin konuya hakim olması ve tutarlı bilgiye sahip olması yerinde olacaktır. Sorular yönetici tarafından sorulacak ve seminer onun tarafından yürütülecektir. Öğrencilerin katılımlarının artırılması yöneticinin işidir. Tartışılan metin öğrenci seviyesine uygun olmalıdır. Kitaplardan veya öğrencilerin kolayca ulaşacakları yerlerden alınmamalıdır. Öğrenciler açısından yeni ve onları rahatsız edici olmalıdır. Konuyla ilgili giriş davranışları; verilen yeni metnin üzerinde çalışılmasıyla sağlanacaktır. Bu hazırlık mutlaka yapılmalıdır. Aksi hâlde seminer çıkmaza girebilir. Metin öğrencilere önceden dağıtılmalı ve dikkatle okumaları sağlanmalıdır. Kurallar öğrencilere anlatılmalıdır. Söz almadan ancak diğer konuşmacının sözünün bitiminde konuşulabilir. Lider açılış sorusunu gruba yöneltip tartışmayı başlatmalıdır. Tartışmanın seyri dağılırsa yönetici müdahale edip toplayabilir. Tartışma bittiğinde hem grup ve hem de her birey tarafından değerlendirmeler yapılır. Değerlendirme hem sürece ve hem de ürüne dönük olmalıdır. Tartışma yapmanın temel ilkeleri kavratılmış olur.

y) Workshop Öğretim Tekniği: Öğrenci sayısının az olması ve hedef davranışların da en az uygulama düzeyinde olması gerekir. Öğrenciler konuyu teşkil eden sorunla ilgili tüm kavram, genelleme ve ilkeleri bilmesi gerekir. Bu konularda katılımcı öğrencilerin bilgi ve kavrama basamağı ile ilgili sorunları olmamalıdır. Grubun bir yöneticisinin olması gerekir. Gerekli plânlama çerçevesinde belirlenen konu gruba sunulur ve sorunun çözümünde yararlanılacak

Kullanılacak tekniklerin öğrencilerin gelişim özellikleri ile uyumlu olması gerekir.

yöntem ve teknikler tartışılır. Ortak belirlenen yöntem ve teknikler işe koşulur. Grup üyelerinin özgürce çalışması için öğretmen rehberlik yapar. Öğrencilerin problemle ilgili çözüm önerilerini oluşturmaları istenir. Sonuç olarak öneriler özetlenir ve her bireye sunulur.

z)Problem Çözme Tekniği: Bilimsel araştırma sürecinin öğrenilmesini temele almaktadır. Şu işlem basamakları uygulanır:

*Problemi ortaya koyma ve sınırlandırmanın yapılması. *Çözümle ilgili literatür taramasının yapılması. *Problemin çözümü için denencelerin kurulması. *Uygun araçların belirlenip hazırlanması. *Denencelerin test edilmesi. *Çözümle Ulaşıp raporlaştırılması. Öğretmen sadece yol göstericidir.

a1)Gösterme Öğretim Tekniği: “Gösterip Yaptırma” yöntemi olarak daha önceki ünite de anlatıldı. Bu teknikte devinışsel ve zihinsel becerilerin geliştirilmesi için uygulanan bir öğretim tekniğidir. Gerekli araç ve gereçler hazırlanıp gerekli açıklamalarla öğrencilere tanıtılmalıdır. Yapılacak çalışma ile ilgili iş ve işlem basamakları ana başlıklarla tahtaya yazılmalıdır.

b1)Yaptırma Öğretim Tekniği: “Gösterip Yaptırma” yöntemi olara daha önceki ünite de anlatıldı. Gösterme tekniğinde gösterilen ve sunulan beceriler öğrencilere yaptırılmalıdır. Kılavuzlar öğrenciler sürekli denetim altında tutmalı ve doğru davranış gerçekleşinceye kadar denemeler yapılmalı ve bu arada işlem basamakları tahtaya yazılarak davranışı yapmaya çalışan öğrenciler kendi davranış ve beceri geliştirme çabalarını kontrol edebilmelidirler.

c1)Demonstrasyon Öğretim Tekniği: Bu teknik, gösterme-yaptırma tekniğinin gösterme boyutunu ifade etmektedir. Çözülecek sorun ile ilgili işlem basamakları öğrencilere gösterilmelidir. Beden dili ve öğrencilere sunulacak anlatılarda söyleyiş tarzına da dikkat edilmelidir. Öğretmen davranışa kılavuzluk yaparak en olgun biçimini yakaladığında işlemi sınıfa sunmalıdır.

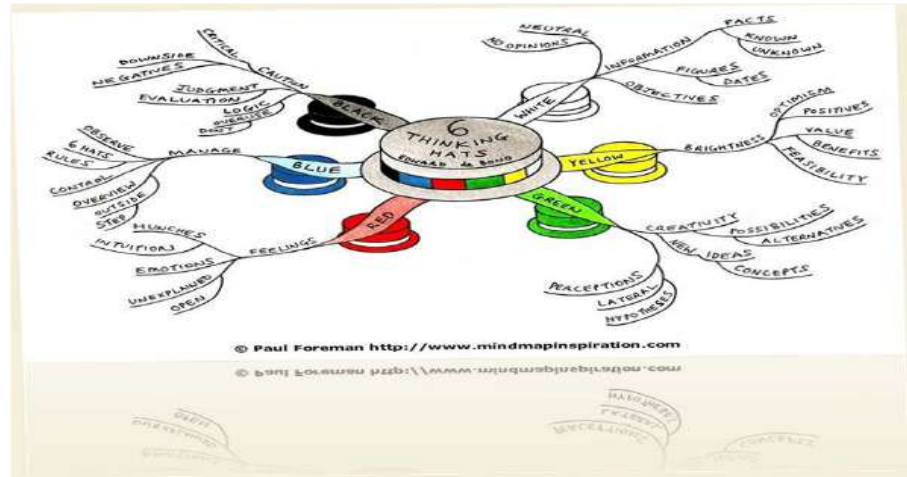
d1)Dramatizasyon Öğretim Tekniği: Öğrenci katılımının yüksek olmalıdır. Öğrenciye Kazandırılması düşünülen davranışlar en az uygulama basamağının hedefleri olmalıdır. Beden teknolojisi ile ilgili iletişim araçlarının tamamı doğru kullanılmalıdır. Yapılacak davranış öğrenciler tarafından iyi öğrenilmeli ve tekrarlanmalıdır. Öğrenmeyle beraber hoşça vakit geçirme de vardır. Yapılanların doğruluğu sınıfça tartışılmalıdır.

Tablo 1.1. Öğretme strateji yöntem ve teknikleri

Strateji	Yöntem	Teknik
Sunuş	Anlatım	Göster Beyin Fırtınası
Buluş	Tartışma Örnek olay	Soru-cevap Beyin fırtınası
Araştırma Soruşturma	Gösterip yaptırma Problem çözme Proje	Benzetim Drama Rol Yapma Grup Çalışması

Şekil 1.1. Eğitim insanın gelişim sürecine sağladığı destek ölçüsünde tutarlı ve sürdürülebilir olacaktır. Ağacın köküne dayalı gövde, meyve ve yapraklar; eğitim ve öğretim programlarının hedef, hedef davranışlarıyla sonuçta elde edilmesi gereken çıktı veya ürün arasındaki ilişkiyi ifade eder.

Şekil 1.2. İnsan hayatında kavramların çok önemli bir yeri vardır ve bildiğimiz kavramlar ölçüsünde düşünebilmekteyiz.

Örnek

- Eğitim ve öğretim etkinliklerinde hedeflenen başarı, öğretme ve öğrenme süreçlerinin organize edilmesinde kullanılan öğretim strateji, öğretim yöntem ve öğretim tekniklerinin seçiminde ve uygulanmasında isabetli olunmasına dayalı olmak durumundadır. Bu noktada alınacak doğru kararların uygulanmasıyla öğrencilerinde kendilerinin geliştirdikleri ve belki kendilerine has ve duruma uygun öğrenme stratejilerini harekete geçirecektir. Süreci çok başarılı olarak yürüten özel ve resmî öğretim kurumlarında izlenen başarının arkasında da bu gerçeklik vardır.

Bireysel Etkinlik

- Öğrenciler, ünite içerisinde anlatılan öğretim teknikleri içerisinde daha genel olanlarla, çocuklar için uygun olanları tespit ederek daha gerekçeli olarak açıklayacaklar.
- Tespit edecekleri öğretim tekniklerinin daha detaylı olarak geliştirilmesi için kendi önerilerini ortaya koyacaklar.

Tartışma

- Ünitelerde üzerinde durulan öğretim teknikleri avantajlı ve dezavantajlı deayları ile tartışılacak ve önerilerde bulunulacaktır.
- Öğrenciler verilen öğretim teknikleri dışında kendi geliştirecekleri öğretim teknikleri geliştirme çalışmaları yapılarak ortaya çıkan düşünceler sınıf ortamında tartışılacaktır.
- Eğitim kurumlarında ortaya çıkan olumsuzluklar, öğretim strateji, öğretim yöntem ve öğretim teknikleri boyutuyla tartışılacak ve alınması gereken önlemler üzerinde tartışılacak.

Özet

- Öğretim teknikleri ünitesine devam ederken birinci ünite de olduğu gibi öğrenme başarısının belirleyicileri olan ve öğretim yöntemlerinin uygulama biçimleri şeklinde tanımlayabileceğimiz öğretim teknikleri en basitinden en karmaşığına kadar gerektiğinde mutlaka sistematik bir şekilde kullanılmalıdır.
- Alanyazında bulunan öğretim teknikleri kullanılmakla beraber, öğretmen tarafından çok daha ayrıntılı ve örjinal olarak geliştirilmiş öğretim teknikleri de devreye sokulabilir. Tabu yapılırken herkesin öğrenmesi kendi parmak izi kadar kendisine özeldir ilkesi dikkate alınmış olması düşünölmelidir.
- Her öğretim tekniğı, uygulama biçimi olduğu öğretim yöntemi ile uyumu ölçüsünde etkili olacaktır. Bu etkililiğı yansıtan daha başka uygulama biçimleri de geliştirilebilir. Herhalde bu da, öğretmenin mahareti ve yeterliliğı ile ilgili olsa gerek.
- Öğretmen adaylarımızın eğitimi ve yetiştirilmelerinde uzmanlaştırılmaları gereken en belirleyici alan şüphesiz alan bilgilerinin öğrencilere sağlıklı bir şekilde öğretilmesi için lâzım olan öğretmenlik formasyon bilgileridir.
- Bu alan bilgileri içerisinde önemli bir yeri olan yöntem ve teknik bilgileri, hedeflerle ürün arasındaki uyumu ve koordinasyonu sağlamaktadır.

Ödev

- Öğrenciler, anlatımı yapılan öğretim tekniklerinin özeti hazırlanarak edinilen öğrenmelerin daha kalıcı hâle gelmesi sağlanacaktır. Eğer mümkün olursa hazırlanan ödevler sınıf ortamında sunulacaktır.

Değerlendirme sorularını sistemde ilgili ünite başlığı altında yer alan “bölüm sonu testi” bölümünde etkileşimli olarak cevaplayabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Öğrencilere öğretilen konular ya da konuların, sorunların çözüm yolları bazen zikzaklar ve çelişkiler içerir. Düşünceleri bu zıtlıkların iki ucunda ya da aralarda bir yerlerde olan öğrencilerin, eğilimlerini gerekçelendirdikleri, bütün sınıfın etkin katılımını gerektiren, katılımcılarda hoşgörü, katlanma, dinleme ve değişmeye açıklık becerileri geliştiren yöntem ya da teknik aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Fikir taraması
 - b) Zıt panel
 - c) Beyin fırtınası
 - d) Münazara
 - e) Görüş geliştirme
2. Amacı sorunlara çözüm getirmek, kısa sürede çok sayıda fikir üretmek ve yaratıcılığı geliştirmektir. Açıklanan öğretim tekniği aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Problem çözme
 - b) Beyin fırtınası
 - c) Güdümlü tartışma
 - d) Gösteri (Demonstrasyon)
 - e) Grupla öğretim
3. Laboratuarda deney yapacak bir öğretmenin deneye başlamadan önce öğrencileri ortaya çıkabilecek tehlikelere karşı uarması aşağıda verilen hangi amaca hizmet eder?
 - a) Konuya ilgi çekme
 - b) Hazır bulunuşluğu sağlama
 - c) Güvenliği sağlama
 - d) Öğrenmeye güdüleme
 - e) Konuya dikkat çekme
4. Aşağıdakilerden hangisi beyin fırtınası tekniğinin uygulanmasını engeller?
 - a) Düşüncelerde niceliğe önem verilmesi
 - b) Düşüncelerin ifadesinde bireylerin yönlendirilmesi, görüşlerin düzenlenmesi
 - c) Düşüncelerin üretilmesine ve geliştirilmesine önem verilmesi
 - d) Düşüncelerin ifadesi sırasında eleştirilerin önlenmesi, değerlendirmenin sonraya bırakılması

- e) Özendirici bir ortam oluşturularak katılımcıların serbest konuşabilmelerinin sağlanması
5. Öğretmen yetiştirmede kullanılan bir tekniktir. Öğretmen adaylarının sınıfta sunduğu dersler videoya kaydedilir. Bu kayıtlar tüm sınıfın katılımıyla gözden geçirilir. Dönüt elde edilir ve bu yolla istenilen davranışların kazanımı sağlanır. Açıklanan teknik aşağıdakilerden hangisidir?
- a) Grupla öğretim
 - b) Rol yapma (Drama)
 - c) İşbirliğine dayalı öğretim
 - d) Mikro öğretim
 - e) Bireysel öğretim
6. Sınıf içi öğretim etkinliklerinde kullanılan bu teknikte gösteri (demonstrasyon) tekniğinden yararlanmayı düşünen öğretmen öncelikle aşağıdakilerden hangisini göz önünde bulundurmalıdır?
- a) Gösteri için gerekli sürenin bir ders saatine sığıp sığmayacağını
 - b) Tekniğin öğrenci seviyesine uyup uymayacağını
 - c) Gösterinin öğrencilerin ilgisini çekip çekmeyeceğini
 - d) Öğrencilerin gösteriyi nasıl izleyeceklerini
 - e) Gerekli araç gerecin nereden sağlanacağını
7. Öğretme-öğrenme sürecinde, eleştirme ve değerlendirme olmaksızın bir konu üzerindeki düşüncelerin dile getirilmesi esasına dayanır. Yaratıcı düşünmeyi geliştirmeye ve alternatif üretmeye yöneliktir?
- a) Rol yapma
 - b) Problem çözme
 - c) Beyin fırtınası
 - d) Tartışma
 - e) Soru-cevap

8. Bir öğretmen ders esnasında bir öğrenciye soru sormuş ve bu öğrenciden yanlış yanıt almıştır. Bu durumda öğretmenin başvuracağı en uygun yol aşağıdakilerden hangisidir?
- a) Öğrencinin söz hakkını sınırlama
 - b) Öğrenciye önceki sorusuna doğru cevap veren bir öğrenciyi örnek gösterme
 - c) Öğrenciye, yanıtının neden doğru olmadığını sezdirecek bir soru yöneltme
 - d) Öğrenciye, yanıtının yanlış olduğunu söyleme
 - e) Öğrenciyi cezalandırma
9. Deprem sırasında yapılması gerekenleri sınıf önünde iki öğrencinin canlandırmasını isteyerek bunları tüm sınıfın izlemesini sağlayan bir öğretmen aşağıdaki öğretim tekniklerinden hangisini kullanmıştır?
- a) Düz anlatım
 - b) Drama
 - c) Sunuş yoluyla öğretim
 - d) Buluş yoluyla öğretim
 - e) Mikro öğretim
10. Öğrencilerin paylaşım ve iletişim becerileri ile yaratıcı fikirler üretmelerini geliştirmeyi amaçlayan bir öğretmen, “nasıl bir okul düşlersiniz?” diye sorarak bir tartışma başlatır. Öğrencilerden bu konudaki düşüncelerini açıkça ve bir mantık süzgecinden geçirmeden söylemelerini isteyen bir öğretmenin aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinin hangisini kullanması en uygundur?
- a) Soru-cevap
 - b) Problem çözme
 - c) Altı şapkalı düşünme
 - d) Beyin fırtınası
 - e) Benzetim

Cevap Anahtarı

1.E, 2.A, 3.C, 4.D, 5.D, 6.D,7.C, 8.C, 9.B, 10.D

YARARLANILAN VE BAŞVURULABİLECEK DİĞER KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K.Ü. (2003), Aktif Öğrenme, İkinci basım, İzmir Eğitim Dünyası Yayınları, 2003.
- Bilen, H.S. (2002), Plandan Uygulamaya Öğretim, Ankara, Anı Yayıncılık.
- Bono, E.D. (1998), Six Thinking Hats, (Erişim Tarihi 21.04.2011)
<http://www.debonothinkingsystems.com/tools/6hats.htm>
- Callahan, J.F., Clark, L.H. (1988), Teaching in the Middle and Secondary Schools, Üçüncü Basım . New York: Macmillan Publishing Company.
- Chaston, I. B. B. Smith E. S. (2000). "Organizational Learning Style and Competences a Comperative Investigation of Relationship Transactionally UK Manufacturing Firms". European Journal of Marketing, Vol:34(5/6), ss:625-640-s.626).
- Demirel, Ö. (1996), Genel Öğretim Yöntemleri, Ankara, Usem Yayınları.
- Dilci, T., (2011), Öğretim İlke ve Yöntemleri, İdeal Kültür Yayıncılık, Ankara.
- Doğanay, A., Öğretim İlke ve Yöntemleri, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Exley, K., ve Dennick, R. (2004), Small Group Teaching, London: Routledge Falmer.
- Fidan, N. (1985), Okulda Öğrenme ve Öğretme, Ankara, Alkan Kitabevi.
- Freiberg, H.J. ve A. Driscoll (2000), Universal Teaching Strategies, 3rd ed., Pearson Company, USA.
- Gürkan,T., D. Gözütok (1998), Çağdaş Öğretim Yöntemleri, İlköğretim Müfettişleri Semineri, Ankara, Ün.
- Hesapçıoğlu, M. (1998), Öğretim İlke ve Yöntemleri Eğitim Programları ve Öğretim, İstanbul, Ani Yayıncılık.
- Küçükahmet, L., (1989), Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara, Nobel Yayıncılık.
- Olaitan, S. O. Ve O. N. Aguisobo (1981), Principles of Practice Teaching, John Wiley & Sons., USA.
- Partin, R.L., (1999), Classroom Teachers-Survival Gide- The Center for Applied Research in Education, USA.
- Saban, A. (2000), Öğrenme ve öğretme Süreci: Teori ve Yaklaşımlar, Ankara, Nobel Yayıncılık.
- Sümbül, A. (2005), "Öğretim yöntem ve teknikleri",
<http://siirt.meb.gov.tr/kurumlar/ozguncalismalar.ogrenme-ogretim.kuram.ve.yontemleri.doc.htm>.
- Somuncuoğlu, Y. Ve A. Yıldırım (2000), "Öğrenme stratejileri kullanımının çeşitli değişkenlerle ilişkisi," Eğitim ve Bilim Dergisi, C.25,5. S.115, ss.: 57-64.
- Sönmez, V., Öğretim İlke ve Yöntemleri, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Vigotsky, L. S. (9178), Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harward University Press, s.:56.